

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm VII. Super eo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

non potest; secus si contractum non appro-
baret. Prior pars sumitur ex hoc c. & casus
sunt: I. Si agatur de eius præiudicio, & cum
id sciat, non contradicat, l. fideiussor, 26. §.
Pater, iun. Gl. ver. manifestum, ff. de pigno-
ribus, & sumitur ex c. penult. de sent. & re
iudic. II. Si testificatio pertinet ad substan-
tiam contractus, quia sine ea valide fieri non
potest, tum tacitus consensus & approbatio
adesse videtur, vti Gl. docet in l. Caius, 39.
ver. non obesse, ff. de pignorat. act. & Imola
hic. Posterior pars ex eo probatur, quia tes-
tis solum testatur de his, quæ sunt facti, &
non de his, quæ sunt iuris, ait Abb. hic n. 5.
& confirmari potest ex regula, quæ traditur
in cit. c. penult. & tit. 60. Cod. lib. 7. *Res in-
ter alios acta aliis regulariter non nocet.*

CAPITVLVM VII.

Super eo.

PARAPHRASIS.

Si de Ecclesiastico beneficio, aut quauis re
spirituali litigetur, transactio fieri non
potest, ita vt retento vel accepto spiritua-
li, vicissim aliquid detur vel remittatur:
cum talis commutatio, seu reciproca ob-
ligatio speciem simoniæ habeat. At verò
amicabilis, & gratuita compositio in tali-
bus fieri potest.

SUMMARIVM.

1. Super ecclesiastico beneficio non potest
transigi, sed potest amicabiliter com-
poni.
2. Si vni parti litigantium super beneficio
temporale quiddam detur, non in com-
pensationem dubij iuris, sed ob aliam
causam, & nominatim ob bonum pacis
& concordia tanquam simoniacum &
illicitum, damnari non debet, si iudicis
auctoritate fiat. Caute tamen agendum,
ne simoniacæ pactiois affectus admi-
sceatur.
3. Reprobatur tamen talis pactio seu trans-
actio, si à partibus iniuriam habuerit.

3. *Lis beneficiaria ita componi potest, vt ex
vna parte retento beneficio, alteri detur
aliud beneficium, aut spiritualis pensio,
modo fiat auctoritate Superioris; licet
conuentio à partibus inchoâris.*

DE hac re plenè dixi lib. 4. Th. mor. tr. 1.
10. c. vlt. §. 5. q. 7. Hic breuiter, & clarè
statuo has assertiones: Prima. Orta lite
beneficiaria, partes amicabiliter eam vel per
se, vel per arbitros componere possunt, ita
vt beneficium vni videl. possessori, seu insti-
tuto relinquatur, alter verò iure suo cedat.
Neque obstat, si hoc casu pars illa, cui be-
neficiam relicta est, gratis, & non ex præ-
cedente aliqua pactioe, donum alteri of-
ferat.

Secunda. Transactio super beneficio, data
re aliqua temporali, neque priuato partium
consensu, neque iudicis auctoritate fieri pot-
est, prout etiam habetur in c. vlt. de rerum
permut. Probatur ratione allata in hoc c.
Simoniacum & illicitum pactum est, si pro
iure spirituali detur, vel promittatur aliquid
temporale. Id autem fit in tali transactioe
super beneficio; si vnus litigantium du-
biunt ius in eo habeat, & alter det, vel pro-
mittat v. g. tres argenti marchas, si iure suo
cedat, aut renuntiet. Consequenter id neque
partium conuentione, neque iudicis aucto-
ritate fieri potest.

Tertia. Si vni parti litigantium super
beneficio, temporale quippiam, v. g. vnus
aut duorum annorum redditus, designentur,
non in compensationem dubij iuris (quæ,
vt paulò antè dixi, simoniaca pactio esset) sed
ob aliam causam, & nominatim ob bonum
pacis, & concordia, non debet id tanquam
simoniacum, aut illicitum damnari, si iudi-
cis ordinarij, aut delegati auctoritate fiat,
Quamuis cautè agendum sit, ne simoniacæ
pactiois affectus admisceatur. Ita habetur
in c. 2. de arbitris, & c. nisi, 21. de præb. Cæ-
terum, si talis pactio seu transactio à parti-
bus initium habuerit, reprobari debet, c. cum
pridem, 4. de pactis.

Quarta. Lis beneficiaria per transactio-
nem ita componi potest, vt ex vna parte re-
teat

tento beneficio, alteri parti detur aliud beneficium, aut spiritualis pensio. Dummodò Superioris auctoritas accedat; tamen si conuentio à partibus initium coeperit, ut dixi cit. §. 5. n. 58. verſ. Illud. Ratio eſt; Quia vnum ſpirituale pro alio ſpirituale commutare, non cenſetur eſſe ſimoniacum ſuaſe naturâ. Quamuis talis pactio, circa beneficia & penſiones eccleſiaſticas, ſi priuata auctoritate fiat, tanquam ſimoniaca iure eccleſiaſtico prohibeatur, ut dixi ſuprà in c. conſtitutus, hoc tit.

CAPITVLVM VIII,

Veniens.

PARAPHRASIS.

Monachi cuiuſdam Monasterij terram habebant in parochia S. Mariæ, in qua coloni illorum omnia Sacramenta percipiebant, & tamen decimas ſoluere reſuſabant, cuiuſdam tranſactionis prætextu, quam Monachi cum Parocho præceſſore fecerunt, ut tantum tertiam partem decimarum de quibuſdam prædijs exoluunt. Hoc intellecto, reſpondit Alexander III. Niſi Monachi oſtendant, tranſactionem hanc Apoſtolica auctoritate confirmatam eſſe, ea non obſtante (cum inter perſonas tranſigetes tantum facta Eccleſiam ipſam, & ſucceſſores ſeu parochos ſequentes non afficiat) compellantur Monachi ac coloni eorum ad decimas ex quibuſlibet rebus integre perſoluendas, atque inſuper ad æſtimationem eorum, quas hæcenus illicitè detinuerunt.

SUMMARIUM.

1. Religioſi de iure communi obligantur ad decimas ſoluendas prædiales, in cuius parochia eorum prædia ſita ſunt; ex priuilegio autem Papa ab iſis ſoluendis exempti ſunt.
2. Tranſactio, & quiniſ contractus à Rectore eccleſiæ, vel alio beneficiato in ius aſſue Superioris auctoritate ſuper iuri-

bus, aut redditibus ſuis, non tranſgreditur vitam eius, neque eccleſiam aut ſucceſſores ſuos obligare poteſt.

3. Decimas iniuſte detinens ſeu non ſolvens, condemnari debet ad earum ſolutionem in poſterum faciendam, & ad non ſolutarum, ſi ea non extent, æſtimationem.

NOTANDVM I. Religioſi, ſpectato i communi iure, obligantur ad decimas prædiales ſoluendas Parocho, in cuius parochia eorum prædia ſita ſunt, ſicuti dixi lib. 4. tr. 6. c. 3. n. 4. Priuilegijs tamen Sum. Pontificum hodie exempti ſunt, ut ad eas decimas per ſe, & personali obligatione non teneantur. Cuius priuilegij utilitas in eo conſiſtit, quòd ſi noualia, ſeu terras, quæ antea decimis aſtrictæ non erant, ipſi excolant, decimas dare non debeant. Si verò colonis tradant, tum hi decimis obligantur, ſecundum partem fructuum, qui ad ipſos perueniunt. Quia priuilegium exemptionis à decimis conſeſſum perſonis religioſis, non extenditur ad alios, c. fanè, 9. de priuileg.

NOTANDVM II. Tranſactio, & quiniſ contractus, quem Rector Eccleſiæ aliuſque beneficiatus abſque Superioris legitima auctoritate facit ſuper iuribus, aut redditibus ſuis, non tranſgreditur vitam eius, neque Eccleſiam, aut ſucceſſores ſuos obligare poteſt. Vbi diſcrimen notandum inter dominos abſolutos prædiorum, ac iurium, & inter beneficiatos, qui eccleſiaſticorum prædiorum ac iurium domini non ſunt, ſed vſufructuarij, ſeu potius vſuarij; quòd illi pactioſibus hæredes quoque ſuos obligare poſſint, quia & pactum reale, ſeu quo res ipſa aſſuetur & obligetur, inſtituere, iuxta l. iuris gentium, 7. §. pactorum, ff. de pactis. At verò beneficiati non niſi perſonales, ſeu quod ſolam perſonam beneficiati afficere, non item Eccleſiam, aut ſucceſſores, l. Idem, 25. ff. eod. & dixi de hoc lib. 3. tr. 4. c. 10. n. 5.

NOTANDVM III. Qui decimas iniuſte detinuerunt, ſeu ſoluere neglexerunt, iij condemnari debent, ut & in poſterum ſoluant, & hæcenus non ſolutarum, ſi ea non extent, æſtimationem præſtent.